

ATEITIES ORO MŪŠIO SISTEMOS (FCAS) PARENGIMAS IKI 2040

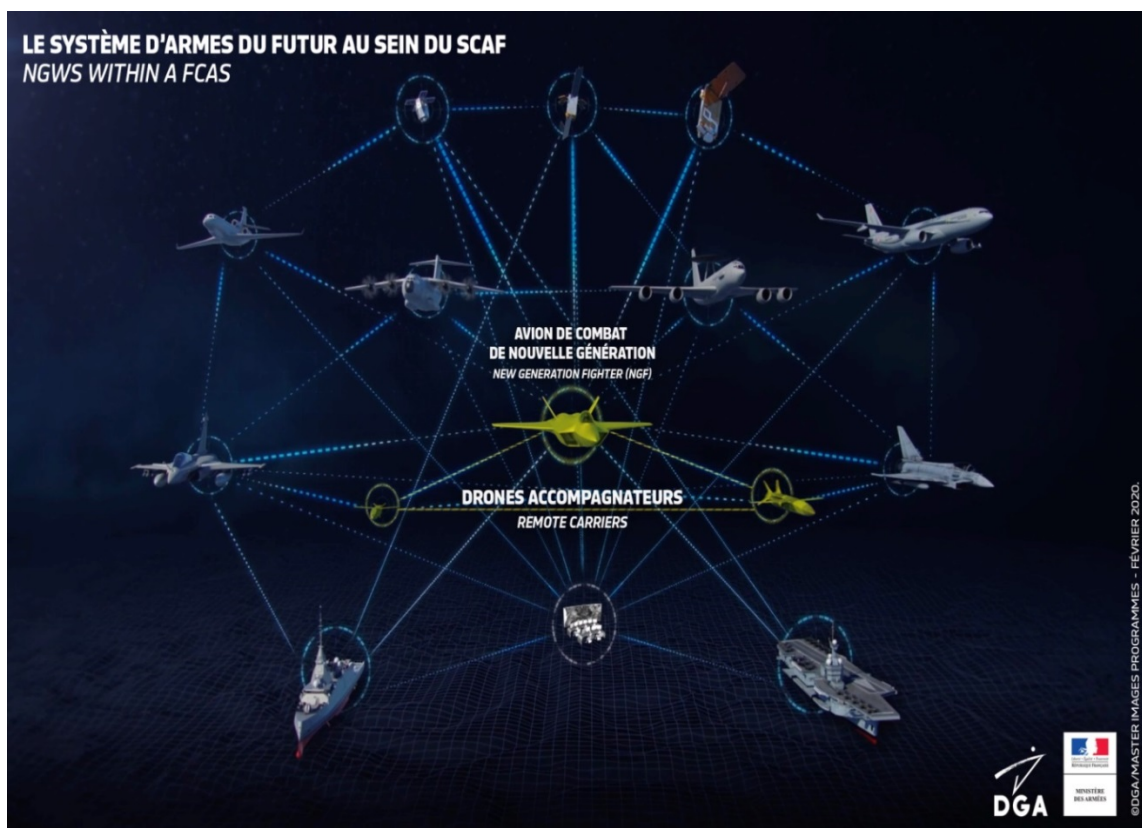
Informacinė ataskaita paruošta Prancūzijos Senato užsienio reikalų, gynybos ir ginkluotųjų pajėgų komiteto vardu. Ją parengė Senatorė Hélène Conway-Mouret ir Senatorius Ronan Le Gleut

Informacinė ataskaita nr. 642 (2019-2020)

2040 metais numatoma prancūzų „Rafale“ ir vokiečių „Eurofighter Typhoon“ naikintuvų tarnybos pabaiga todėl iki to laiko būtina atnaujinti Prancūzijos, Vokietijos ir Ispanijos kovinės aviacijos įrangą. Siekiant išsaugoti Europos strateginę autonomiją ir jos pramoninę bei technologinę gynybos bazę būtina sukurti ateities oro mūšio sistemą FCAS (Angl. (FCAS) The Future Combat Air System / Pranc. SCAF : Le programme de système de combat aérien du futur).

Sukūrę naujos kartos oro erdės gynybos sistemą, kartu su mūsų partneriais iš Vokietijos ir Ispanijos, galėsime per ateinančius dešimtmečius naudotis geriausiomis technologijomis ir sėkmingai pasipriešinti išorės grėsmėms.

Išanalizavę situaciją, nustatėme keturis pagrindinius FCAS projekto įgyvendinimo uždavinius: 2021 m. pradžioje turime imtis veiksmų kad projektas taptų įgyvendinamas; turime pasiekti kad projektas atitiktų 2040–2080 m. iššūkius (šis periodas yra galima FCAS gyvavimo trukmė); turime pasiekti kad pramoninis bendradarbiavimas būtų veiksmingas ir sugebėtume išvengti sunkumų, kuriuos patyrė ankstesnės bendradarbiavimo programos; taip pat turime atsižvelgti į europinę dimensiją ir į konkuruojančio projekto „Tempest“ egzistavimą. Kiekvienam iš šių uždavinių spręsti pateikiame konkrečius veiksmus.

1. IKI 2021 M. VIDURIO IMTIS VEIKSMŲ KAD PROJEKTAS TAPTŲ ĮGYVENDINAMAS

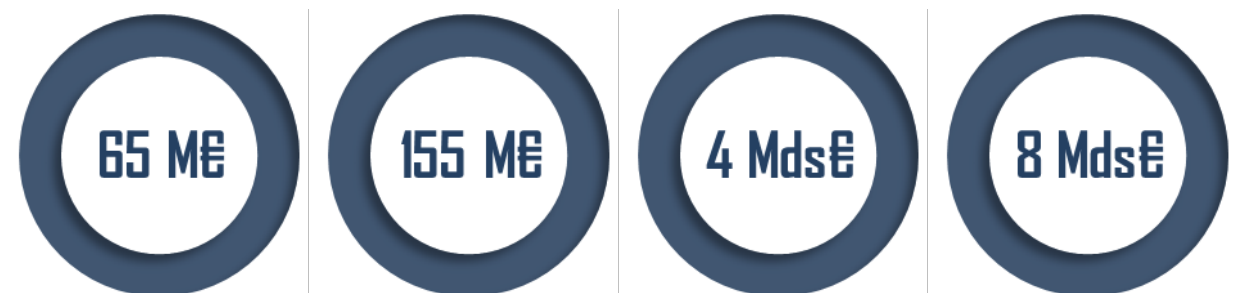
FCAS projektas yra išties svarbus, jis padės per ateinančius dešimtmečius sukurti ateities oro mūšio sistemą. Tačiau dabartinis finansinis įsipareigojimas yra per mažas, kad užtikrintų projekto gyvybingumą: pirmoji 65 milijonų eurų vertės sutartis yra skirta bendro naujos kartos naikintuvo modelio sukūrimui, antroji 155 milijonų eurų vertės sutartis yra skirta 1A vystymo etapui, t.y. pirmojo egzemplioriaus (prototipo) sukūrimui. Derybos dėl pirmojo projekto etapo, kurios baigėsi Prancūzijos ir Vokietijos sutarties pasirašymu, buvo sudėtingos. Būtina siekti, kad projektas nepatirtų blokavimo ar per ilgo projekto įgyvendinimo atidėliojimo. Norint paspartinti projekto įgyvendinimą, ateinantys dvylika mėnesių bus labai svarbūs siekiant naujo susitarimo, visų pirma dėl pramoninės nuosavybės ir dėl slapiosios (*stealth*) technologijos, leidžiančios išvengti priešininkų radarų.

1-as pasiūlymas: Nesudarinti atskirų bendradarbiavimo sutarčių, nes joms reikalingas pakartotinis politinis patvirtinimas. 2021 metų pradžioje, pasirašyti bendradarbiavimo pagrindų sutartį, kurioje būtų įsipareigojama plėtoti FCAS projektą ir iki 2025/2026 metų sukurti naikintuvo bandomąjį modelį.

2-as pasiūlymas: Pagerinti trijų partnerių tarpusavio supratimą; apibrėžti ir paskelbti „bendrą gynybos pramonės strategiją“, įskaitant išankstinį bendrą projektų planą.

3-čias pasiūlymas: Paraginti partnerius pagreitinti FCAS projekto įgyvendinimą, pasinaudojant ekonominės veiklos po koronaviruso gaivinimo planais ir užsibrėžtą tikslą pasiekti iki 2040 metų.

4-as pasiūlymas: Paskatinti Vokietiją pasirašyti su Ispanija ginklų eksporto sutartį, panašią į jau anksčiau pasirašytą su Prancūzija.

vertės sutartis dėl bendro naujos kartos naikintuvo modelio sukūrimo

vertės sutartis skirta bandomojo modelio 1A vystymo etapui

numatomos išlaidos iki 2026 m., t.y. naikintuvo bandomojo modelio pirmojo skrydžio

Numatomos projekto išlaidos iki 2030 m.

2. IŠVYSTYTI TECHNOLOGIJAS KURIOS 2040 METAIS LEIS ATEITIES ORO MŪŠIO SISTEMAI (FCAS) TAPTI IŠTIES PAŽANGIA

Šiuo metu naudojami naikintuvai („*Rafale*“ ir „*Eurofighter*“) FCAS projekto dėka iki 2040 metų turėtų būti pakeisti pažangesne technika skirta oro erdvės gynybai. Nauji prietaisai turėtų tarnauti iki 2080 metų ar dar ilgiau. Kurdami efektyvesnes kovos sistemas turime numatyti kas bus po 2040 metų, atsižvelgti į mūsų sąjungininkų ir priešininkų pasiekimus; jau dabar

karinė aviacija yra sparčiai modernizuojama, tam yra pasitelkiamos įvairios technologijos ir priemonės: dirbtinis intelektas (DI), keitimasis duomenimis, debesų kompiuterijos technologija - naudojama mūšio lauke, vykdomas elektroninis karas, bei naudojamos ypač greitos raketos. Mums tenka išties sunki užduotis - **turime pasiekti kad nauja kovos sistema nebūtų pasenusi iki jos naudojimo pradžios**. Taip pat būtina atsižvelgiti į etinius ir teisinius dirbtinio intelekto aspektus.

5-as pasiūlymas: Dirbtinis intelektas (DI) yra FCAS projekto „kertinė dalis“, todėl numatant kuo platesnes (DI) pritaikymo galimybes reikia atnaujinti tarptautines diskusijas dėl mirtinų autonominių ginklų sistemų (LAWS), siekiant sukurti aiškia teisinę bazę vadovaujantis tarptautine žmogaus teisių teise bei etikos principais.

6-as pasiūlymas: Suteikti „debesų kompiuterijai“ ir šios technologijos naudojimui mūšio lauke tą patį svarbos lygmenį kaip pačiam orlaivui ir jo varikliui. Integruoti „debesų kompiuterijos“ technologijos naudojimą mūšio lauke FCAS kartu su „Scorpion“ informacijos valdymo sistema (CIS).

7-as pasiūlymas: Skirti reikiamas investicijas, kad bandomojo modelio naikintuvas pirmojo suplanuoto skrydžio metu, 2026 m. turėtų M88 variklį (t.y. „Rafale“ naikintuvo variklį) arba jo naujesnę versiją.

8-as pasiūlymas: Nuo pat FCAS projekto pradžios siūlome atsižvelgti į aplinkosaugos problemas, tuo pačiu siekti kuo geresnių rezultatų.

5 Dalis – Gamybos nuoseklumas ir modeliavimas „Simlab“
Pagrindinė įmonė: Dassault, ADS, SAFRAN, MTU

1 Dalis
NGF
Pagrindinė
įmonė:
Dassault,
Pagrindinis
partneris:
ADS

2 Dalis
(NGF)
variklis
Pagrindinė
įmonė:
SAFRAN
Pagrindinis
partneris:
MTU

3 Dalis
Nuotoliniai
nešėjai
Pagrindinė
įmonė: ADS
Pagrindinis
partneris:
MBDA

4 Dalis
„Debesų
kompiuterij
a“ mūšio
lauke
Pagrindinė
įmonė: ADS
Pagrindinis
partneris:
THALES

6 Dalis
Jutikliai
Pagrindinė
įmonė:
INDRA
Pagrindinis
partneris:
THALES

7 Dalis
slapiosios
(stealth)
technologijos

3. SIEKTI KAD PRAMONINIS BENDRADARBIAVIMAS BŪTŲ VEIKSMINGAS IR SUBALANSUOTAS

Tarptautinių gynybos bendradarbiavimo projektų, tokių kaip **A400M**, patirtis leido sukurti labai struktūruotą FCAS projekte dalyvaujančių įmonių gamybos organizaciją. Gamyba FCAS programoje susideda iš 7 dalių: naikintuvo, variklio, „nuotolinių nešėjų“ (nuotolinių arba prijungtų vykdytojų), „debesų kompiuterijos“ mūšio lauke, modeliavimo/gamybos darnos organizavimo, o netrukus ir jutiklių, bei slapiosios (stealth) technologijos. Kiekvienam iš šių gamybos etapų buvo paskirta pagrindinė įmonė ir partneris. Prancūzija gali pasikliauti savo pagrindiniais gynybos pramonės gamintojais, kurie jau įrodė savo meistriškumą pagrindinėse programos dalyse. Tuo pačiu metu, atsižvelgiant į pramonės pusiausvyrą, į šį projektą įtraukiami ir subrangovai. Pagrindiniai projekto principai buvo įtvirtinti 2019 m. gruodžio mėn. Prancūzijos ir Vokietijos pasirašytoje sutartyje, belieka išspręsti pramoninės nuosavybės klausimą.

9-as pasiūlymas: Per visą FCAS projekto laikotarpį remti geriausią įmonę (arba laikytis „Best Athlete“ principo: pagrindine įmone pasirenkant tą, kuri jau įrodė savo sugebėjimus). Laikytis šio principo siekiant išvengti A400M projekto klaidų, bei atidžiai vertinti prancūzijos gynybos sektoriaus MVĮ dalyvaujančių šiame projekte darbą.

10-as pasiūlymas: Stiprinti ispanų partnerio poziciją „jutiklių“ gamybos srityje.

11-as pasiūlymas: Saugoti intelektinę nuosavybę ir gamintojų „pirmines žinias“ (angl. « background ») tuo pačiu užtikrinti subalansuotą „įgytų žinių“ naudojimą (angl. « foreground ») - (t.y. tobulinimo metu atsirandančių naujų technologijų vartojimą) - garantuojant kiekvienai dalyvaujančiai šaliai galimybę išlaikyti ir plėtoti FCAS po naikintuvo eksploatacijos pradžios; užtikrinti tinkamą naujovių apsaugą.

12-as pasiūlymas: Įtraukti į FCAS projektą ONERA, prancūzijos nacionalinį kosminių tyrimų biurą, atsižvelgiant į šios organizacijos patirtį karo aviacijos srityje. Skatinti gamintojus subrangos tikslais naudotis ONERA paslaugomis.

4. SUTEIKTI FCAS PROJEKTUI EUROPINĘ DIMENSIJĄ

Šiuo metu FCAS projekte dalyvauja trys šalys : Prancūzija, Vokietija ir Ispanija. Tačiau ateityje gali atsirasti sinergija įgyvendinant Europos gynybos tikslais numatytas priemones, bei planuojant eksportą; su laiku bendradarbiavimas gali išaugti. Be to, būtų neprotinga neatsižvelgti į konkuruojančio prorojekto „*Tempest*“ egzistavimą.

13-as pasiūlymas: Išplėtoti FCAS projektą kitose Europos šalyse (po 2026 metų), vėlesniais etapais. Vystyti sinergiją tarp Europos šalių naudojant Europos gynybos tikslais numatytas priemones (Europos gynybos pramonės plėtros programą (EGPPP); nuolatinio struktūrinio bendradarbiavimo (PESCO) tinklą ; Europos gynybos fondo (EPF) lėšas) siekiant sukurti Europos šalių suderinamumo standartus gynybos srityje.

14-as pasiūlymas: Atsižvelgti į tai, jog lygiagrečiai su FCAS projektu egzistuoja konkuruojantis projektas „*Tempest*“. Dviejų projektų egzistavimas apsunkina Europos gynybos pramoninės ir technologinės bazės (EGPTB) kūrimą.

Prancūzijos Senato užsienio reikalų, gynybos ir ginkluotųjų pajėgų komitetas http://www.senat.fr/commission/etr/index.html 15 rue de Vaugirard 75006 Paris - secretariat-affetra@senat.fr	
Informacinio pranešimo bendraautorai	
 Senatorius M. Ronan Le Gleut atstovaujantis prancūzams gyvenantiems už Prancūzijos ribų (Groupe Les Républicains / Respublikonų grupė)	 Senatorė Mme Hélène Conway-Mouret atstovaujanti prancūzams gyvenantiems už Prancūzijos ribų (Groupe Socialiste et républicain / Socialistų ir respublikonų frakcija)

Visą ataskaitą galima rasti Senato svetainėje: <http://www.senat.fr/notice-rapport/2019/r19-642-notice.html>

